

Autor(ka): Bc. Radka Matějková
Obor: VKZn-Přn-SZn
Datum odevzdání posudku: 13. 1. 2023
Vedoucí diplomové práce: doc. PaedDr. Radka Závodská, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Metody a principy ve výuce přírodopisu na alternativních základních školách
Methods and principles in science education at lower- secondary level of alternative schools

Práce obsahuje 65 stran textu, 7 stran příloh a cituje 36 literárních pramenů.

Hodnocení obsahové stránky práce:

Cílem diplomové práce Bc. Radky Matějkové bylo porovnat uplatnění základních principů, vyučovacích metod a forem ve výuce vybraných přírodopisných témat na školách, které jsou založeny na vzdělávání podle Marie Montessorri. Uplatnění těchto Montessori principů zkoumala autorka prostřednictvím hospitací v přírodopisných vyučovacích blocích na 7 z 15 Montessori škol v ČR, jež mají adolescentní program. Kvalitativní pozorování výuky v jednotlivých Montessori školách a dvou školách tradičních s využitím sestaveného hodnotícího archu bylo doplněno strukturovaným rozhovorem s vyučujícími. Autorka se zaměřila na zjištění následujících skutečností: (1) Jakým způsobem probíhá výuka přírodopisu na Montessori školách a jak se liší od výuky na školách tradičních? (2) Jsou Montessori principy ve výuce přírodopisu všude dodržovány stejně, nebo záleží na prostředí/okolnostech v dané škole? (3) Souvisejí vzdělání a délka pedagogické praxe učitele s dodržováním Montessori metody při výuce přírodopisu? (4) Existují výrazné rozdíly u Montessori škol soukromých a státních? (5) Jsou Montessori školy možnou náhradou tradičních škol, nebo se jedná o alternativu, která je vhodná pro určitý typ žáků?

V Literárním přehledu diplomové práce se autorka věnuje vymezení pojmu alternativní škola a přehledu historie a rozvoje alternativních škol v ČR. Dále uvádí principy Montessori pedagogiky a životopis její zakladatelky, Marie Montessorri, a charakterizuje jednotlivá vývojová období dítěte podle Montessorri, role učitele a nejdůležitější Montessori principy a metody.

Výsledky práce představují souhrn pozorování průběhu výuky a souhrn odpovědí na otázky položené v rámci strukturovaných rozhovorů s učiteli. Autorka diplomové práce podává výstižný přehled o vyučovacích prostředcích a uplatňování Montessori principů v průběhu přírodopisného vyučování: početnost tříd, komunikace mezi učitelem a žáky, používání pomůcek, motivace žáků, vyučovací metody a formy, výukové prostředí, připravenost učitele na výuku, organizace práce žáků během výuky, řízení vyučovací činnosti.

Přehledným porovnáním výuky přírodovědně zaměřených vyučovacích bloků ve státních i soukromých Montessori školách představuje práce Bc. Radky Matějkové zajímavou sondu do vyučovacích postupů v přírodopisném vzdělávání na tomto typu alternativních škol. Autorka dovedla vystihnout důležité rozdíly v přístupu a uskutečňování přírodopisného vzdělávání na Montessori školách a školách s tradiční výukou, i přes skutečnost, že vzorek a počet navštívených vyučovacích hodin nebyl velký, což souviselo se situací danou pandemií Covidu- 19.

Hodnocení formální stránky práce:

Po formální stránce je diplomová práce členěna spávně a obsahuje dostatečné literární zdroje. Velkou slabinou předložené diplomové práce je však velké množství překlepů, gramatických chyb a stylistických nepřesností a to jak v Literárním přehledu, tak v kapitole Výsledky (některé příklady z prvních dvaceti stran textu: str. 9- opakuje se odstavec, str. 10 alternativy se stali st. 12- některé děti bylo přezdíváno idioty, str. 14 rozšíření v Itálii, kurzy zahraničí, st. 17- aby s věcí, o kterých se učí přináleželi uspokojení, , str. 18- „snaží se porozumět lidem“, str. 19- linie první období, st. 20- proces, ve kterém se děti vytváří vlastní znalosti).

Otázky a připomínky:

Str. 24–u obrázku 3 není uveden literární zdroj původního obrázku, podle něhož byl obrázek v diplomové práci upraven

Str. 26- Montessori 1961- není uvedeno v seznamu literatury

Str. 33- jsou zde uvedena témata hodin – bylo by bývalo vhodné uvést i školy, kde se tato témata vyučovala

Str. 34- Uvádíte, že žáci pracovali s nákresem (tzv. Montessori chart), který je uveden v příloze práce. Jak konkrétně žáci s tímto nákresem pracovali?

Str. 42- Zde je uvedena stupnice hodnocení připravenosti učitele, ovšem tak, jak je definována, vzbuzuje dojem, že byla vytvořena až po hodnocení práce učitele. Nejdříve měla být definována hodnotící škála a podle ní následně udělen stupeň hodnocení.

Str. 42- vyjádření „výskyt ticha“, „ticho bylo pozorováno“ působí jazykově nepříroze

Str. 44- Můžete uvést „otázky měsíce“, na nichž žáci pracovali (výuka na škole G) ?

Str. 45- Charakteristika stupňů pro hodnocení samostatnosti žáků by měla být uvedena u legendy k tabulce (Tabulka7), takto napsáno působí jako samostatný odstavec v textu

Str. 56- Uvádíte, že polovina dotázaných učitelů odpověděla, že nepozorovali rozdíly mezi žáky z tradičních a alternativních škol a polovina učitelů uvedla, že ve školách alternativních mají žáci hlubší zájem o učivo. Dají se najít nějaké společné vlastnosti učitelů u obou skupin, např. z hlediska délky praxe, pohlaví, aporobací vyučujících?

Závěr:

Předložená diplomová práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce na Pedagogické fakultě JU, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: velmi dobře

doc. PaedDr. Radka Závodská, Ph.D.

Podpis vedoucího diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 13. 1. 2023

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------------	---------	-------------	-------	-----------